

Zadanie 4.1. Hodowla i chów pszczół oraz dzikich owadów zapylających

Cel i uzasadnienie zadania

Pszczelarstwo jako działalność gospodarcza i społeczna odgrywa ważną rolę w rozwoju obszarów wiejskich, wspomaga ekosystemy przez zapylanie roślin, przyczyniając się jednocześnie do wzrostu wydajności produkcji rolnej.

Głównym zapylaczem roślin w warunkach klimatycznych Polski jest pszczoła miodna. W niektórych regionach świata, w tym w Europie, od 2003 r. jest notowane drastycznie wysokie ginięcie rodzin pszczelich, zagrażające całemu ekosystemowi, a w szczególności agrocenozom (Raport EFSA na temat śmiertelności pszczół w Europie przyjęty 3 grudnia 2009 r., Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 25 listopada 2010 r. w sprawie zdrowia pszczół miodnych i wyzwań dla sektora pszczelarskiego). Może to mieć ogromne konsekwencje ekonomiczne i ekologiczne. Z tego względu, obecnie zwraca się coraz większą uwagę na chów, wykorzystanie oraz ochronę pszczoły miodnej oraz trzmieli i pszczół samotnic, które mogą być ważnymi uzupełniającymi zapylaczami sadów, jagodników, ogrodów i nasiennych upraw polowych.

Czynnikiem mającym bezpośredni wpływ na postęp biologiczny w pszczelarstwie jest hodowla (selekcja, dobór) pozwalająca na ograniczenie wpływu niekorzystnych czynników środowiskowych i chorobotwórczych. Różnorodność pszczół hodowanych w Polsce jest niezwykle istotna w funkcjonowaniu agroekosystemów. Dotyczy ona nie tylko cech produkcyjnych i funkcjonalnych, lecz także ich zdolności dostosowania się do różnych środowisk, do dostępności pożytków i wody, do zróżnicowanego klimatu, pasożytów i chorób. Przypuszcza się, że jedną z przyczyn masowego ginięcia rodzin pszczelich jest ograniczona zdolność pszczół do adaptacji do zmieniających się warunków klimatycznych i środowiskowych oraz wrażliwość na patogeny chorobotwórcze. Zmiany zachodzące od kilkudziesięciu lat w klimacie oraz w rolnictwie spowodowały zmiany w przebiegu i układzie pożytków pszczelich, które w pełni sezonu pszczelarskiego zaczynają zanikać. Nastąpiło również przesunięcie terminów kwitnienia pożytków pszczelich na początek sezonu i zakończenia już w drugiej połowie czerwca. Od lat obserwuje się wzrost udziału majowego pożytku pszczelego w bilansie rocznym w latach 1974-1977 stanowił on 31%, a w latach 2005-2011 42,3%. Ma to również wpływ na wcześniejsze rojenie się pszczół, które jest modyfikowane warunkami środowiskowymi i wymusza zmiany w prowadzeniu gospodarki pasiecznej. Spadająca populacja pszczoły miodnej spowodowała także wzrost zainteresowania innymi gatunkami owadów, w szczególności pszczołami samotnicami, które mogą być pomocne z zapylaniu roślin, szczególnie na plantacjach nasiennych.

Celem zadania jest:

- 1) zwiększenie liczebności populacji owadów użytkowych przez optymalizację bazy genetycznej pszczół i innych owadów zapylających oraz działania zwiększające ich odporność na choroby i szkodliwe czynniki środowiskowe;
- 2) stałe monitorowanie fenologiczno-rolniczych warunków stacjonowania pasiek, pozwalający na ocenę przystosowania się różnych populacji pszczół do badanego środowiska.